KOZMA DÉNES ÜZENETE

Olvasóink emlékeznek talán még Kozma Dénes, uj bevándorló testvérünk Perényi Zsigmond báróhoz intézett levelére, melyben Kozma Dénes melegen üdvözölte Magyarország rendkivüli követét és egyuttal panaszosan mondotta el, hogy méltánytalan sérelmek miatt kellett neki Kanadába vándorolnia.

Kozma Dénes levelét mi annak idején továbbitottuk és le is közöltük a Kanadai Magyar Ujságban, amire Paizs Ödön budapesti szerkesztőnk válaszolt Kozma Dénesnek.

Nem igen szoktuk olvasóinkat untatni hosszú levelezgetések leközlésével, de Kozma Dénes levele, melyet budapesti szerkesztőnkhöz intézett, annyira tömören, egyszerüen és — mondhatnók — klasszikusan fejezi ki azokat a célokat és ideálokat, melyekért a Kanadai Magyar Ujság megalakulásától kezd ve küzd, hogy örömmel adjuk közre — különösen azoknak okulására, akik a „jó kanadaivá válást" abban látják, hogy a magyar vessen le magáról mindent, ami szülőházára, nemzetiségére, fajára emlékezteti, felejtse el testvéreit, rokonait, nyelvét és ne törődjön többé soha azzal a világgal, amelyben — ha talán néha nehéz időket is élt át — de mégis élete, gyermekkora, fiatalsága legszebb és legboldogabb idejét töltötte.

Szól pedig Kozma Dénes levele — szószerint — a következőképen:

Lestock, Sask. augusztus 19.

Tekintetes Szerkesztőség

Budapest.

Kanadai Magyar Ujság julius 14.-iki számában olvasom levelem közlését, a leghálásabb köszönetemet fejezem a meleg hangu köszönetnyilvánitásért. Hogy jó kanadai vagyok? Jelen szó összetételt: uj hazám iránti hüségemmel, becsületemmel, munkámmal, mindenkor bizonyitani fogom; még azon esetben is hüségesen állok mellette, ha uj hazám oltára életemet kivánná védelmére, mert ez velem született magyar becsületbeli kötelességem hazám védelme. Nekem pedig Kanada lesz a hazám!

Hogy szivem magyarul ver, s lelkem magyarul álmodik? Ezen velem született ősi jogomról leendő lemondásra uj hazám nem kényszerit, óhazám iránti tiszteletérzésemet uj hazám nem gátolja. Mert ha nem tudnám tiszteletben tartani azon földet, amelyen születtem, amely ringó bölcsőm fáját termette, amely táplált, amelyért 42 hónapig halállal néztem farkasszemet, amelyen rokonaim, bajtársaim, gyermekpajtásaim hagytam. Ha min dezeknek tiszteletben tartását megtudnám tagadni: nem tudnék hü lenni fogadott uj hazámhoz sem.

Uj hazám nem fog megitélni azért, hogy Lord Rothermere igazság zászlója alá álltam és az igazság kivivásának harcaiban erömhöz mérten mellette állok, sőt büszke lehet uj hazám, hogy oly hazájukért lelkesülő népesitik földjét, akik békében munkával, veszélyben életükkel s vérükkel büszkén tudnak állni hazájuk védelmére, még akkor is, amidőn abból a sors mostohasága számüzetésre, vándorbotra kényszeriti azokat.

Uj hazám iránti honszerelmem felfokozza azon fogadott gyermekei iránti bánásmód, hogy nem csehszlovák, jugoszláv és román brutális bánásmódban részesit, hanem mint müvelt, lovagias nemzet csak lovagiasan tudja kezelni fogadott gyermekeit: épugy, mint szülötteit.

Tehát mindezekre pedig csak büszke vagyok, hogy ily müvelt, lovagias nemzet kötelékébe juthatok.

Én a sérelmeket már félretéve, amit óhazámban gondatlan honatyám elvett: uj hazám bőven kárpótolt. Honatyáinkat arra kérem, hogy a visszaéléseken okuljanak, hogy hongyermekeiket honszeretettel bocsájtsák vándorbotra, mert nem tudják, mikor lehetnek segitségükre.

Óhazámhoz honfiui üdvözletem küldöm. Hazafias üdvözlettel

KOZMA DÉNES

* * *

Nekünk ehez a levéhez semmi hozzátennivalónk nincs.

Magyarok nyerték el Alberta legelsö farmdiját

HUSZONÖT VERSENYZŐ KÖZÖTT A CSÁVOSSY TESTVÉREKNEK JUTTATTA A PALMÁT A HIVATALOS VIZSGÁLAT — A MÁSODIK HELYRE SVÉD, A HARMADIKRA AMERIKAI ÉS A NEGYEDIKRE ANGOL NEMZETISÉGÜ FARMER JUTOTT — KÁR TEHÁT OLYAN SOKAT „FOGHAGYMASZAGU", PISZKOS KÖZÉPEURÓPAIAKRÓL BESZÉLNI —

COCHRANE, Alta., augusztus

Ilyen szép őszt csak Szibériában láttam.

Augusztus van, — de már minden beteljesedett, a föld forró nyári álma áldott termékenységgé vált, a madarak elültek, zöldebb már a levél sem lehet s a múló napsugár gyémántszikrákat játszik a fenyőfák tetején. Az alkonyat felé fút a vonat, mikor kijutunk a Hegyóriások birodalmából — a mélységbe zuhanó barna vizek szava még a fülünkben zúg — de már itt vagyunk a „Foothill"-ek között, a dombokká szelidült Albertában és várjuk — azaz várom — Cochranet.

— Cochrane — egyszerü, semmitmondó név, nem is hangzik szépen, az állomáson kivül van talán ötven faháza, kis kápolnája és azzal vége. Olyan, mint a többi száz, meg ezer apró kis prérifészek — és én mégis várom Cochranet. Mert amint az állomást elhagyjuk, túl a Bow folyón, a fenyves domboldalon piroslik az a néhány kedves ház, amelynek lakói, környéke, levegője, vágya, nótája — magyar — és ahol — éppen ezért annyi kedves órát töltöttem.

Szinte szeretném visszatartani a vonatot, szeretném minél tovább a szemembe és a szivembe zárni, amit látok — és igy is lesz. A vonat megy tovább, de a kép marad és az eltünt Nyugat fölött ottéget a trianoni kereszt.

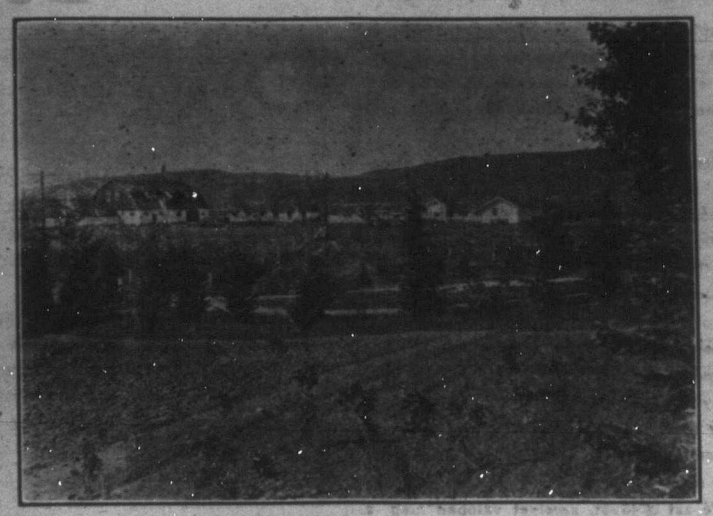

KILÁTÁS A CSÁVOSSY FARM GAZDASÁGI ÉPÜLETEIRE

Mert akik itt laknak: Trianon menekültjei. Talán azt lehetne mondani, hogy még a legboldogabb számüzöttjei a nagy magyar gyászesztendőnek, mert amit elvesztettek odaát, itt nehéz, nagy munkával megtalálták, házat épitettek, jó szóval, jó kedvvel vették magukat körül és megsegitette őket az Isten.

A Csávossy báróék tanyája ez akiket a megszállt temesmegyei Bobdáról üzött el az oláh uralom.

Három éve jártam itt először. Akkor tavasszal jöttek ki Csávossyék — két fiatal magyar ember, megvettek egy darab földet, körülbelül másfélezer holdat olyan vidéken, amelynél szebbet elképzelni sem lehet. De csak a vidék volt szép, a birtok, amelyet valamikor egy olasz gróf kezelt, évek óta teljesen elhanyagoltan állott, az épületek düledezőfélben — a földeken méteres gaz, gyom és ma, három év után Alberta tartományban, melybe a mai kis Csonkamagyarország többször beleférne, a huszonöt legjobb versenyző között Csávossy József és Endre farmja nyerte az első dijat, maga mögött hagyván másodiknak egy svédet, harmadiknak két amerikait és negyediknek egy angolt.

És az albertai angol ujságok mélyen és tisztelettel emelik le a kalapjukat a magyar agrikultúra előtt.

De szóljon itt a „The Calgary Daily Herald" tudósitása, amely gazdasági rovatának vezető helyén tudatja a világgal, hogy:

— BARON JOSEPH CSÁVOSSY, COCHRANE, HAS BEST ALL ROUND FARM — DISPLAYS THAT MANY NATIONALITIES CAN SUCCEED IN ALBERTA.

A cikk szószerint a következő:

— Az albertai Földmivelésügyi Minisztérium, a Mezőgazdasági Főiskola és a calgaryi Kereskedelmi Kamarával karöltve ezidén is dijat tüzött ki az Alberta tartománybeli legszebb gabonatábla megjutalmazására.

Az idén azonban külön érdekesség számba ment a versenynek az a pontja, amely előirta, hogy a nyertes farmon nemcsak a gabonatábláknak kell egészséges eseknek, fejletteknek és min-

AZ A FRÁNYA KERITÉS

IRTA: RÁBAKÖZI I.

Takács Pál volt a becsületes neve, de a faluban jobbára csak ugy hivták hogy: Tita Pali. Ismerte őt örege apraja kiváltképen a „Pincsi" kutyáról, meg a vele és nélküle üzött számos jó izü mókáiról, amelyekkel nem egyszer megnevetette a félfalut.

Tréfái többnyire ártatlan természetűek voltak, melyek ugyan rendesen a légynek sem ártottak, egyszer azonban a félkegyelmünek tartott, de a valóságban furfangos eszü Pali, majdhogy nagyon is el nem vetette a sulykot, amikor tudniillik csupa csalafintaságból házassági ügyekbe ártotta magát és ott belekontárkodott a papok dolgába.

A végeredményben szerencsésen sikerült história ott kezdődött, hogy B ... község nyugati végén, közel a faluhoz két kis birtokos telek feküdt, két takaros parasztházzal, egymásfelé forditott udvarral és kerttel. Az egyikben Peti Mhály gazdalegény lakott, a csinos házát és birtokát nemrég elhalt apjától örökölte, mint egyetlen fiu. A másikat egy fiatal özvegy lakta, a Varga Magda, akit a férje két évi gyermektelen házasélet után örökre itthagyott, rátestálva házát és minden vagyonát. Ennek már öt esztendeje mult.

A két birtoknak mesgyéjét csak régi határkövek jelezték; kerités azonban a kettő között emberemlékezet óta nem volt. Mikor Magda asszony a szép örökséget birtokába vette, csakhamar az jutott eszébe: minek járjon az ő csibéje, majorsága, esetleg tilosba a máséra, mikor a magáén is megélhet, ha elkeritteti végig az udvarát, kertjét jó sürü léckeritéssel. Igy aztán még a libapásztor tartását is megtakarithatja, meg a szomszéddal sem kell majd kellemet lenkedni. Pedig hát épen ebből gyült meg a baja a szomszédasszonyával.

Mikor ugyanis a keritést az udvarnak és kertnek fele hosszában felállittatta, megizente a szomszédnak, hogy a másik felét csináltassa meg ő, miután az jog és törvény szerint őt illeti.

Peti Mihály azonban zsugori ember lévén, aki minden garast kétszer a fogához vert mielőtt egyszer kiadott, nemcsak, hogy nem volt hajlandó az özvegy kivánságát teljesiteni, hanem még felül rá be is perelte birtokhábo ritásért. Ebből aztán lett egy hosszadalmas per, amely már harmadik éve tartott. Persze mindegyik peresfél ügyvédet fogadott, akik értették a módját, hogy lehet ügyfeleiket egymás ellen ugrasztani és emellett őket megkopasztani. A perköltségek máris jó néhány száz forintra rugtak. Magda meg a Miska pedig ugy néztek egymásra, mint a kutya és a macska, a miatt a fránya kerités miatt.

Farsang eleje volt. A falubelieknek volt miről beszélni, mert egyszerre két uj hir is járta. Az egyik az, hogy a plébánoshoz uj káplán érkezett, a másik meg hogy Karikás Péter jegyet váltott Bársony Pannával. Már is meg tartották a kézfogót és jövő vasárnap „hirdettetnek először." Varga Magda és Peti Mihály pörében pedig jövő keddre volt kitüzve egy ujabb tárgyalás, amire sok uj tanu volt meg idézve, volt tehát miről beszélni

Vasárnap reggel a plébános s az uj káplán már jókor átmentek a templomba gyóntatni, miután ugy egyeztek meg, hogy a káplán tartja a korai kis misét és a nagymise előtt a prédikációt, a plébános pedig majd énekli a nagymisét. A plébános megirta az uj jegyespár hirdetési céduláját és beletéve az evangéliumos könyvbe átadta a káplánnak, hogy a prédikáció után hirdesse ki őket. Ez a könyvet, anélkül, hogy hirdetési cédulát megnézte volna, letette a sekrestye asztalára. Erre mindaketten kimentek gyóntatni.

Félóra mulva a sekrestyés kiment elsőt harangozni, nyitvahagyván a sekrestye ajtaját, az asztalon az égő gyertyával.

Alig huzta ki azonban a lábát az uccafelőli ajtó lassan kinyilott és egy fej kandikált be rajta, szinte rókaóvatossággal. A Tita Pali feje volt, ki mikor azt látta, hogy tiszta a levegő, vagyis, hogy a sekrestyében nincsen senki, lábujjhegyen hamarosan odasurrant az asztalhoz, kivette az evangéliumos könyvből a hirdetőcédulát, és azt zsebre vágva, egy másik, hasonló nagyságut csusztatott belé, s visszatette az asztalra. Ezzel aztán gyorsan kereket oldott és hamiskás mosollyal az arcán, el illant.

Az evangéliumoskönyv ottmaradt az asztalon érintetlenül, mig a káplán a nagymise előtt magával nem vitte a szószékre.

Mielőtt a főistentisztelet a templomban megkezdődött, a templom előtt botrányos jelenet játszódott le. Amikor ugyanis az özvegy Varga Magda egyik szólgálójával be akart menni a templomba, utjába került Peti Miska és azt mondotta neki, hogy a tárgyalást keddről el kell halasztani, mert ő neki akkor más dolga van. Magda erre paprikás haragra gyulladva. tele szájjal öntötte ki a mérgét, elhalmozva peres szomszédját mindenféle illetlen szavakkal. Persze ezért a Miska sem maradt adós, s hamarosan olyan csetepaté támadt közöttük a templomajtóban, hogy a lármára a már ottbenn ájtatoskodók is kifutottak. A fiatalok nevettek rajta, az öregek pedig mélységesen megbotránkoztak azon hogy ezek immár az ellenségeskedésüket az istenházába is magukkal hozzák, az embert még imádkozni sem hagyják. A perlekedésnek a harangszó vetett véget, amire mindenki bement a templomba.

A szentbeszéd alatt nagy csendesség volt a templomban, mert hiszen az uj káplán prédikálására mindenki kiváncsi volt. Még nagyobb lett a csendesség a prédikáció után, hisz mindenki tudta, hogy ma hirdetik ki Karikás Petit meg a Bársony Pannát, mint jegyeseket.

A káplán csakugyan fogta a hirdetőcédulát és fölolvasta, amint következik:

— Peti Mihály becsületes ifju legény, Istenben boldogult idősb Peti István és Horváth Julianna fia veszi magának házas társul ugyancsak Istenben boldogult Kovács Ferencnek hátra hagyott özvegyét, Varga Magdolnát. Hirdettetnek először. Aki ezek között ... stb.

A hirdetés alatt olyan halotti csend volt a templomban, hogy még egy egér futását is meg lehetett hallani, az emberek szinte megdermedtek a hihetetlen ujság hallattára, kivált a mise előtt lefolyt csunya jelenet után. Mikor a káplán elhagyta a szószéket, a templomban amugy suttyomban mindenki összenézett. Az öregebbje a fejét hajtogatta, a leányok a padok előtt egymást oldalba lökdösve vihogtak, a legények pedig fönt a kóruson majdhogy hangos hahotára nem fakadtak. A legfurcsábbnak azt találták, hogy a kihirdetett jegyespár maga is jelen volt a templomban, ami a régi idők által megszentelt falusi szokással teljesen ellenkezett. Hallatlan!

Egész padsorok álltak fel és néztek, ki bosszusan, ki érthetelenül a furcsa jegyespárra, a Miskára és Magdára. Ezek pedig maguk sem tudták a dolgot mire vélni. Ha Miskának azt jelentették volna, hogy királyá, Magdának pedig, hogy királyné vá választották, nem lehettek volna jobban meglepetve, mint erre a menyegzői hirdetésre. Nevek hallattára kimeresztett szemekkel, tátva maradt szájjal bámultak a szószékre, majd megszinte megsemmisülve térdeltek helyeiken. Miska mindakét tenyerével igyekezett rákvörös arcát eltakarni, Magda pedig terjedelmes zsebkendőjével törülgette ábrázatáról az izzadságot a csipős januári hideg dacára.

A káplánnak feltünt a hirdetés nyomán támadt nyugtalanság, de mint aféle uj ember, nem ismervén a körülményeket nem tudta magának megmagyrázni. A sekrestyében, hol a plébános eközben a miséhez öltözött, föl sem tünt a dolog.

Az istentisztelet folyt tovább annak rendje s módja szerint, de a kihirdetett jegyesek közül egyik sem tudott imádkozni. Magda ugy érezte, mintha nem is a templomban térdepelne, ha nem otthon a szapusajtárban ülne. Miska elővette ugyan az imádságos könyvet, de egész mise alatt megforditva tartotta a kezében, mintha zsidó betüket olvasna.

Az istentisztelet után a templom előtt és hazamenet utónutfélen megeredt a lárma, viccelődés és hahota. Miska és Magda lett a közbeszéd tárgya. Ők azonban a templomban maradtak.

Rövid hálaadás után a plébános elhagyta az istenházát és hazafelé tartott a plébániára. De alig ült le az ebédlőben reggeli je mellé, máris kopogtak az ajtaján. A „Tessék"-szóra Peti Mihály lépett be egész testében remegve a fölindulástól.

— Hát plébános ur micsoda gunyt vagy rossz tréfát üz maga énvelem? — kiáltotta, alig, hogy az ajtót betette maga után

— Én gunyt vagy tréfát? — kérdé a plébános csodálkozva, — mit akar ezzel mondani?

— Azt maga tudja — háborgott Miska, — de én nem vagyok olyan buta, hogy ilyesmit megengedjek .. Most hát azért is lebontatom a keritést, ha fele vagyonomba kerül is.

— Nekem semmi közöm a ti keritéstekhez — felelé a plébános nyugodtan.

— Nincs köze hozzá — lármázott Miska — hát akkor mért fogja Magdának pártját, minek nyujt segédkezet ilyen aljas mesterséghez? Most hát azért sem